

AUTORITATEA NAȚIONALĂ DE SUPRAVEGHERE
A PRELUCRĂRII DATELOR CU CARACTER PERSONAL

Buletin Informativ

2006

Buletin informativ

2006

Dreptul la protecția datelor personale este considerat în Uniunea Europeană un drept fundamental, înscris în Carta Drepturilor Omului, adoptată la Nisa în anul 2000, ce a fost, de altfel, inclusă în Tratatul ce instituie o Constituție pentru Europa. Potrivit Cartei, în fiecare stat membru trebuie să existe o autoritate de control independentă, pentru a veghea la respectarea principiilor de protecție a datelor.

În cursul anului 2006, misiunea principală a Autorității Naționale de Supraveghere a Prelucrării Datelor cu Caracter Personal a fost de a se organiza într-un ritm rapid, care să îi permită funcționarea la întreaga capacitate pentru a putea să treacă imediat la implementarea în România a actelor comunitare ce privesc protecția datelor.

O parte semnificativă a activității a fost îndreptată spre acțiunile de informare a publicului, iar sancțiunile aplicate operatorilor au constat îndeosebi în avertismente și amenzi apropiate de cuantumul minim prevăzut de lege.

Prin strategia sa pe termen scurt și mediu, Autoritatea Națională de Supraveghere a Prelucrării Datelor cu Caracter Personal și-a propus să crească nivelul de conștientizare a obligațiilor operatorilor de date și a drepturilor persoanelor vizate, în contextul prelucrărilor de date personale. Intenționăm să folosim în acest scop toate mijloacele legale ce ne sunt puse la dispoziție, astfel ca, în paralel cu diversificarea și multiplicarea acțiunilor de mediatizare în presa scrisă și audiovizuală, să intensificăm și numărul controalelor, dar și să aplicăm sancțiuni mai puțin în scop educativ, cât mai ales coercitiv, pentru responsabilizarea celor care nesocotesc drepturile persoanelor ale căror date personale sunt prelucrate.

S-a urmărit participarea activă la reuniunile internaționale dedicate domeniului protecției datelor personale. Ca o consecință a acestui aspect, întărirea componentei legislative a fost prioritară, fiind realizată prin inițierea unor modificări sau adoptarea unor acte normative cu incidență în domeniul protecției datelor personale, astfel încât experiența dobândită pe plan european și internațional a fost fructificată corespunzător în activitatea pe plan intern a Autorității Naționale de Supraveghere a Prelucrării Datelor cu Caracter Personal.

Protecția datelor cu caracter personal reprezintă un domeniu relativ nou în peisajul juridic românesc și privește, într-o formă generică, dreptul persoanei fizice de a-i fi protejate acele caracteristici și informații care duc la identificarea sa, dar și obligația corelativă a statului de a adopta măsuri adecvate pentru a asigura o protecție eficientă persoanei în cauză. Conținutul acestui drept presupune, printre altele, dreptul persoanei de a nu i se dezvălui, fără consimțământul său, numele adevărat, adresa, vârsta, situația familială, economică, financiară, modul de folosire a timpului liber, obiceiurile etc. Acest drept însă nu este un drept absolut, astfel că pot fi stabilite unele restrângeri sau limitări în condițiile legii, cum ar fi în situațiile de prelucrare a datelor personale din domeniul dreptului penal.

Motivele dezvoltării domeniului protecției persoanelor cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal sunt legate de utilizarea tot mai frecventă a acestui tip de date pentru realizarea activităților comerciale, monitorizarea forței de muncă, înregistrarea apelurilor telefonice, monitorizarea deplasării vehiculelor, identificarea preferințelor pentru anumite produse sau servicii etc.

Legea nr. 677/2001 a conferit autorității de supraveghere *independență* deplină și a investit-o cu atribuții de *investigare, control și intervenție, de consultare, reglementare și informare publică*, preluând principiile consacrate de Directiva 95/46/EC .

Pe baza aprecierilor și recomandărilor experților europeni din anul 2005, Autoritatea de Supraveghere a elaborat și acționat pe baza unui program strategic de acțiuni concrete pentru anul 2006, axate pe următoarele tipuri de activități:

I. Acțiuni de operaționalizare;

II. Acțiuni de implementare;

III. Acțiuni de informare a operatorilor de date cu caracter personal și a persoanelor vizate.

I. Acțiuni de operaționalizare. Autoritatea de Supraveghere a urmărit dezvoltarea unor acțiuni în scopul întăririi capacității administrative, prin:

- asigurarea sediului;
- ocuparea schemei de personal;
- achiziționarea tehnicii de calcul;
- specializarea și perfecționarea personalului.

II. Acțiuni de implementare corespunzătoare a legislației naționale, în acord cu legislația comunitară, prin:

- îmbunătățirea activității Autorității de Supraveghere, în vederea implementării *acquis*-ului în domeniul protecției datelor;
- creșterea semnificativă a acțiunilor de control prealabil și investigații; în acest sens, urmau să se planifice anual și lunar investigațiile, să fie încheiate protocoale de colaborare cu o serie de autorități cu atribuții de control, cum sunt Inspectoratul General al Poliției Române sau Autoritatea Națională de Reglementare în Comunicații, să fie reglementată procedura internă de control, cât și cazurile care impun efectuarea de controale prelabile, să se efectueze un schimb de experiență cu autoritatea similară din Italia, cu o practică semnificativă în activitatea de control;

- simplificarea procedurilor de notificare și înregistrare a operatorilor de date cu caracter personal; în acest scop, urmau să fie standardizate notificările, să se stabilească procedura de notificare și un număr sporit de excepții de la obligația de notificare, să fie realizat registrul de evidență a prelucrărilor de date cu caracter personal în format electronic, să se efectueze un schimb de experiență cu autoritatea similară din Spania, cu practică îndelungată în ținerea evidenței electronice a notificărilor;
- simplificarea procedurilor de autorizare a transferurilor de date cu caracter personal, prin stabilirea unei proceduri simplificate de autorizare a transferurilor în străinătate și efectuarea unui schimb de experiență cu o autoritate similară dintr-un stat care a aderat de curând la Uniunea Europeană (Polonia).

III. Acțiuni de informare a operatorilor de date cu caracter personal și a persoanelor vizate. În acest domeniu au fost preconizate acțiuni de comunicare, adresate, atât operatorilor de date cu caracter personal, cât și persoanelor vizate. Au fost avute în vedere, în principal, următoarele categorii de acțiuni:

- seminarii la sediul central și în teritoriu (cu sprijinul instituțiilor prefectului);
- colaborarea cu asociațiile profesionale, în vederea adoptării codurilor de conduită;
- site-ul oficial al autorității – www.dataprotection.ro;
- emisiuni radio-tv;
- comunicate și articole de presă;
- editarea de materiale informative (pliante, broșuri);
- înființarea unui dispecerat telefonic;

Constatările misiunii de evaluare din luna martie 2006 au fost favorabile, reținându-se că Autoritatea de Supraveghere a făcut pași importanți în vederea obținerii operaționalizării și că multe dintre recomandările din decembrie 2005 au fost luate în considerare și se află în faza de implementare.

La nivel de recomandări, s-a subliniat necesitatea remedierii situației actuale privind apărarea națională și serviciile de securitate, ale căror prelucrări de date nu cad sub incidența Legii privind protecția datelor (conform art. 2 alin. (7) din Legea nr. 677/2001). În acest context, s-a precizat ca fiind recomandabilă solicitarea avizului Autorității de Supraveghere asupra proiectului de lege privind siguranța națională pentru a clarifica dacă prevederile preconizate sunt conforme cerințelor de protecție a datelor.

De asemenea, s-a recomandat stabilirea - prin Legea nr. 677/2001 - a unor criterii privind limitarea cuantumului taxei pe care o pot impune operatorii în sarcina persoanelor vizate care își exercită dreptul de acces la date mai mult de o singură dată pe an, pentru a preveni transformarea acestei taxe într-o măsură descurajatoare pentru cetățeni.

În vederea impulsivării activității privind garantarea drepturilor persoanei vizate și difuzarea informațiilor privind activitatea și atribuțiile Autorității, s-a considerat ca importantă continuarea distribuirii de informații privind activitatea de protecție a datelor, inclusiv prin intermediul presei în general, al organizării de conferințe de presă și al editării unui buletin informativ.

Fișe de caz

1. Investigații în domeniul serviciilor de turism și cazare.

În anul 2006, în acest domeniu au fost efectuate 16 investigații, dintre care

10 la nivelul unor agenții de turism și companii de transport internațional. În urma acestor cercetări, s-a constatat lipsa cunoașterii dispozițiilor legale privind protecția datelor personale, 80% dintre operatorii controlați nefiind înregistrați la Autoritatea de Supraveghere pentru prelucrările efectuate în legătură cu prestarea serviciilor de cazare și transport oferite clienților.

În ciuda unei evidente prelucrări a datelor personale ale clienților, colectate

prin intermediul contractelor de comercializare a pachetului de servicii turistice și transmise partenerilor contractuali din țară și/sau străinătate, s-a constatat, în unele cazuri, că agențiile de turism nu admiteau că le sunt aplicabile dispozițiile Legii nr. 677/2001, modificată și completată.

În privința serviciilor de cazare, au fost efectuate 6 investigații la câteva unități hoteliere din țară (în județele Buzău, Ialomița, Iași, Olt și Prahova), unde s-a constatat că dispozițiile legislației privind protecția datelor personale nu erau cunoscute și, prin urmare, prelucrările efectuate în legătură cu ținerea evidenței clienților lor nu erau notificate Autorității de Supraveghere și nici nu se realiza informarea persoanelor vizate asupra drepturilor prevăzute de Legea nr. 677/2001, modificată și completată.

În urma constatărilor rezultate din investigațiile efectuate la operatorii din domeniul serviciilor de turism și cazare, în *douăsprezece* cazuri s-a decis sancționarea contravențională a celor culpabili, potrivit art. 31 din Legea nr. 677/2001 și obligarea la depunerea notificării pentru prelucrările realizate. De asemenea, *patru* dintre operatori au fost sancționați pentru nerespectarea dreptului la informare a persoanelor vizate prevăzut de art. 12 din Legea nr.

677/2001, iar în *două* cazuri s-a constatat neadoptarea unor măsuri corespunzătoare de asigurare a securității prelucrărilor de date cu caracter personal.

Întrucât activitatea de turism implică în permanență colectare și stocare de

date personale și, în majoritatea cazurilor, și transferul acestor date în străinătate la partenerii contractuali (companii de transport, hoteluri, alte agenții de turism), inclusiv prin mijloace electronice, Autoritatea de Supraveghere a decis, pentru anul 2007, planificarea unor investigații tematice în acest domeniu.

2. Investigații în domeniul prelucrării datelor cu caracter personal prin mijloace de supraveghere video.

În perioada noiembrie 2005 - decembrie 2006, potrivit planificării anuale a investigațiilor tematice, au fost efectuate un număr de 11 investigații, având ca obiect verificarea condițiilor de prelucrare a datelor cu caracter personal prin mijloace de supraveghere video, dintre care 10 din oficiu și o investigație - ca urmare a unei sesizări primite prin e-mail.

Includerea supravegherii video în planificarea tematică a fost necesară din cauza extinderii utilizării sistemelor integrate de supraveghere în spațiile publice și private, care pot prezenta anumite riscuri pentru viața privată a indivizilor, prin modul de instalare a camerelor video, posibilitățile tehnice de captare, înregistrare și stocare a imaginilor ce permit identificarea persoanelor fizice. Luând în considerare impactul mai ridicat al supravegherii video în spațiile publice, investigațiile desfășurate în 2006 au urmărit cu precădere sistemele instalate în: mijloace de transport, bănci, marile magazine, cazinouri, autostrăzi, grădinițe și școli. În *cinci* cazuri, investigațiile au avut ca punct de plecare informații culese din presă sau Internet. Ca acoperire teritorială, cu excepția sesizării căreia i s-a dat curs cu sprijinul unității locale a Inspectoratului General al Poliției Române (respectiv, Inspectoratul de Poliție

al Județului Maramureș), celelalte investigații s-au desfășurat în municipiul București.

Investigațiile s-au axat, în principal, pe verificarea următoarelor aspecte:

1 - verificarea sistemelor de supraveghere video: cine este operatorul și, eventual, persoana împuternicită; scopul instalării sistemului de supraveghere video; dacă imaginile preluate permit identificarea persoanelor fizice; dacă imaginile sunt stocate și pentru ce perioadă; ce alte operațiuni se efectuează asupra datelor personale; destinația ulterioară a datelor prelucrate; cine are acces la imaginile stocate; dacă sunt încheiate contracte de confidențialitate cu persoanele care au acces; dacă și cui sunt dezvăluite imaginile prelucrate; dacă sunt respectate cerințele minime de securitate; dacă există legături cu alte prelucrări sau sisteme de evidență; dacă au fost exercitate drepturile prevăzute de Legea nr. 677/2001 și în ce modalitate au fost soluționate respectivele cereri; dacă prelucrarea a fost notificată Autorității de Supraveghere;

2 - verificarea condițiilor în care sunt instalate camerele video: poziționare, distanță, mobilitate, existența anunțurilor de avertizare și informare cu privire la supravegherea video.

Din verificările efectuate cu ocazia investigațiilor, au rezultat următoarele **constatări:**

➤ În cazul *stațiilor de metrou* din București, investigația a relevat că sistemul care era instalat în noiembrie 2005, în scopul monitorizării traficului din aceste stații, cu camere fixe de supraveghere în majoritatea stațiilor (pe peron, la nivelul scărilor rulante de acces sau la casierii) și un dispeccerat central, nu permitea înregistrarea imaginilor captate, iar posibilitatea tehnică de apropiere a imaginilor nu conducea la identificarea clară a persoanelor fizice. În nici una dintre stații nu existau anunțuri de avertizare cu privire la supravegherea video. Date fiind aceste constatări nu s-a putut reține totuși o încălcare a prevederilor Legii nr. 677/2001, întrucât prevederile acestei legi,

conform art. 2 alin. (1)¹, raportat la art. 3 lit. d)², se aplică numai prelucrărilor de date cu caracter personal care au loc într-un sistem de evidență care permite identificarea persoanelor fizice. Având în vedere că, în perioada ulterioară investigației, au fost instalate sisteme mai performante de supraveghere video care urmau să aibă posibilitatea tehnică a înregistrării și stocării imaginilor captate, Autoritatea de Supraveghere intenționează să efectueze o nouă investigație în acest sector în cursul anului 2007.

➤ În cazul *marilor magazine*, camerele video erau instalate în interior, pentru a preveni comiterea de furturi din mărfurile expuse spre vânzare, cât și pentru securitatea spațiilor³. Într-un singur caz, s-a constatat că era postat un anunț de avertizare cu privire la supravegherea video, însă nu într-un spațiu frecventat de orice client al magazinului, ci numai la unul dintre raioane. Numărul mare de camere instalate, poziționarea și mobilitatea acestora permit captarea de imagini care ajută la identificarea persoanelor, fapt pentru care devin incidente dispozițiile Legii nr. 677/2001 și în cazul prelucrării datelor personale de către acești operatori. De obicei, operațiunile legate de supravegherea imaginilor înregistrate sunt încredințate unor societăți specializate de pază și protecție care, de altfel, intervin prin agenții lor în cazul sesizării unui incident (spre exemplu, o tentativă de furt). Din acest punct de vedere, societatea în cauză îndeplinește rolul de împuternicit al operatorului, pentru prelucrarea datelor personale (imaginea, în acest caz), fapt pentru care este necesară încheierea unui contract în formă scrisă care să prevadă obligația împuternicitului de a acționa numai în baza instrucțiunilor primite de la operator și de a aplica, la rândul său, măsuri de securitate adecvate pentru protejarea datelor personale. Nerespectarea acestor obligații constituie contravenția prevăzută de art. 33 din Legea nr. 677/2001. În afara acestei

¹ Art. 2 (1): „Prezenta lege se aplică prelucrărilor de date cu caracter personal, efectuate, în tot sau în parte, prin mijloace automate, precum și prelucrării prin alte mijloace decât cele automate a datelor cu caracter personal care fac parte dintr-un sistem de evidență sau care sunt destinate să fie incluse într-un asemenea sistem.”

² Art. 3 lit. d): „sistem de evidență a datelor cu caracter personal - orice structură organizată de date cu caracter personal, accesibilă potrivit unor criterii determinate, indiferent dacă această structură este organizată în mod centralizat ori descentralizat sau este repartizată după criteriile funcționale ori geografice;”

³ Dovadă a lipsei de cunoaștere a legislației din domeniul protecției datelor personale este și faptul că, într-unul dintre cazurile investigate, operatorul a contestat aplicabilitatea Legii nr. 677/2001, considerând că mijloacele de supraveghere video sunt utilizate nu pentru a urmări persoane, ci siguranța mărfurilor expuse în magazin.

contravenții, cu ocazia investigațiilor la marile magazine, s-au identificat - în general - aceleași nereguli ca și în cazul altor operatori, drept urmare fiind aplicate sancțiuni pentru omisiunea de a notifica (art. 31 din Legea nr. 677/2001) și prelucrarea nelegală a datelor personale, prin nerespectarea dreptului de informare (art. 32 din Legea nr. 677/2001).

➤ În cazul *cazinourilor*, camerele video erau instalate, atât în exteriorul clădirilor pentru supravegherea intrărilor, cât și în interior, pentru a asigura securitatea incintei. În spațiile care au fost controlate, s-a constatat că nu existau anunțuri de avertizare și informare cu privire la supravegherea video. Cu toate că imaginile captate și înregistrate permiteau identificarea persoanelor fizice, societățile comerciale care administrează cazinouri nu cunoșteau obligațiile ce le revin în conformitate cu Legea nr. 677/2001, prelucrările efectuate nefiind notificate Autorității de Supraveghere. Față de rezultatele investigațiilor, s-a dispus sancționarea contravențională a acestor societăți pentru omisiunea de a notifica, cât și pentru prelucrarea nelegală a datelor personale, ca urmare a nerespectării obligației de informare a persoanelor vizate în legătură cu identitatea operatorului, scopul prelucrării și drepturile prevăzute de Legea nr. 677/2001. În plus, neadoptarea măsurilor de securitate și confidențialitate stabilite în conformitate cu cerințele minime prevăzute de Ordinul nr. 52/2002 au condus la sancționarea contravențională conform art. 33 din Legea nr. 677/2001.

Str. Olari nr. 32, sector 2, Cod Poștal 024057
București

Tel. : 252.55.99

Fax : 252.57.57

www.dataprotection.ro

E-mail : anspdcp@dataprotection.ro

ANIS
PDCP